

MS en werk

VERENIGING
(ms)
NEDERLAND
de stem van mensen met MS

Werken met MS, kan dat?

Een vraag die mensen met MS én werkgevers vaak bezighoudt. Ons antwoord is: ja, meestal wel! Soms voltijds, maar vaker in deeltijd. We hebben alle belangrijke vragen over werken en MS voor je op een rijtje gezet. Zodat jij de regie over jouw werken in eigen hand kunt houden. Samen zorgen we ervoor dat werk in jouw leven met MS past. Met deze brochure, onze MS-coaches en onze website mswerkloket.nl ondersteunen we mensen met MS én werkgevers die vragen hebben over MS en werk.

Inhoudsopgave

Werk hebben en werk houden	5
Als werken niet meer gaat	11
Terug naar de arbeidsmarkt	13
Wet- en regelgeving	19
Een eigen onderneming starten	23
Ervaringen van anderen	27
Meest gestelde vragen en antwoorden	29

‘Spreken met een ervaringsdeskundige biedt vertrouwen. Het klaart de lucht. Fijn om zo snel en helder antwoord te kunnen krijgen.’

Paul, leraar op een basisschool

'Bij mijn sollicitatie vertelde ik niets over MS.

Ik wilde eerst laten zien wat ik waard ben. Maar het lukte steeds minder goed mijn klachten te verbergen. Ik kreeg taken niet meer op tijd af en had geen energie voor naschoolse activiteiten. Ik meldde me steeds vaker ziek.

Toen heb ik het aan een aantal collega's verteld.

Zij reageerden gelukkig goed. Sommigen wisten niet wat MS was en daarom nam ik informatiefolders voor ze mee. Ik legde uit dat ik niet 'ziek ben', maar dat mijn energieniveau gedurende de dag snel daalt. Ik vreesde dat mijn collega's me voortaan zouden ontzien. Die angst bleek onterecht.

Ze vragen regelmatig hoe het gaat en of ze kunnen helpen.'

Werk hebben en werk houden

Werk zorgt voor structuur. Het geeft positieve energie en een fijn gevoel. Het draagt bij aan kwaliteit van leven. Je stemt je werk dan ook zoveel mogelijk af op je ambities, beperkingen en mogelijkheden. Dat kan lastig zijn als je MS hebt. Vaak kun je nog prima werken, maar soms zijn er na een tijdje wel aanpassingen nodig. Welke dat zijn en wat jij nodig hebt, is afhankelijk van jouw situatie. Wees daarin open en duidelijk. Zowel naar je werkgever als naar je collega's. Vertel je verhaal en zoek actief naar mogelijkheden en oplossingen. Je kunt ook een afspraak maken met de bedrijfsarts. Die kan dan bekijken of er aanpassingen nodig zijn. De bedrijfsarts kan de uitkomst van jullie gesprek met je werkgever bespreken. Je kunt ook een MS-coach om advies vragen. In een vertrouwelijke omgeving kun je dan je vragen stellen. En je eventuele onzekerheden bespreken. De MS-coach heeft geheimhoudingsplicht en dus kun je in een veilige situatie alles bespreken. Vaak is het daarna makkelijker om besluiten te nemen. Het kan best een tijdje duren voordat je alle consequenties van werken en MS kunt overzien. Neem daarom rustig de tijd en beslis niet te snel.

Houd de regie

Eén op de duizend mensen krijgt MS. De kans is dan ook groot dat je collega's, je werkgever of bedrijfsarts onvoldoende op de hoogte zijn van MS. Onbekend maakt onbemind. Daarom is het belangrijk dat je zelf de regie neemt. En houdt. Onderzoek bijvoorbeeld welke maatregelen je kunt nemen om

'Zoek en pak je kansen.'

***‘De vijf jaar dat ik gewoon Emma was,
waren heerlijk.’***

‘Ik wilde gewoon werken, zonder het stempel Emma met MS. Niemand die zag dat er iets mis was en ik kon mijn werk prima doen. Dat was de reden dat ik tijdens mijn sollicitatiegesprek niets vertelde. Hoewel werkgevers niet zomaar vragen mogen stellen over je gezondheid, had ik me er wel op voorbereid. En inderdaad; de vraag kwam aan bod. Ik antwoordde dat ik me goed voelde. Daar was niets aan gelogen. Eenmaal aangenomen besloot ik de bedrijfsarts wel in te lichten. Ik wilde hem voorbereiden op het moment dat mijn gezondheid zou verslechteren. Of wanneer ik langere tijd zou moeten herstellen van een schub. Hij wist weinig van MS, maar heeft zich er wel in verdiept. De eerste vijf jaar werkte ik zonder problemen. Toen een MRI-scan bevestigde dat de MS was verergerd, vertelde ik het aan mijn leidinggevende. Mijn functie werd aangepast. Daardoor kon ik nog eens vijf jaar werken.’

grip op je werk te houden. Een aantal tips om je collega's, werkgever en bedrijfsarts te informeren:

- Deel folders en informatiematerialen uit. Deze kun je gratis aanvragen bij MS Vereniging Nederland via info@msvereniging.nl
- Verzorg een voorlichtingsmiddag met een MS-voorlichter. Neem daarvoor contact op via 088-3748500.
- Ben je langere tijd afwezig door een schub? Bel, mail of ga een keer langs voor een kop koffie.

Sollicitatiegesprek

Als je op sollicitatiegesprek mag, ben je niet verplicht iets over je gezondheid te vertellen. Wat je over MS wilt vertellen is jouw keuze. Houd er wel rekening mee dat je een mededelingsplicht hebt voor feiten die belangrijk zijn voor de toekomstige werkgever. Of voor zaken die de functie waar je op solliciteert kunnen beïnvloeden. Dus, als MS je werkprestaties beïnvloedt, kun je daar maar beter eerlijk over zijn.

MS-coaches

Het kan lastig zijn met je werkgever over MS te praten. Want, hoe bereid je zo'n gesprek voor? Wat wil je vertellen en hoe vertel je het? Een MS-coach kan je helpen. Een MS-coach is een professionele en ervaringsdeskundige coach die gecertificeerd en getraind is om mensen zoals jij te begeleiden. Bij hen kun je alle vragen stellen die met werken en jouw leven met MS te maken hebben.

'Dankzij het coachtraject heb ik bereikt dat ik op een verantwoorde manier mijn werk kan doen. Binnen de mogelijkheden die ik heb. Ik blijf ontdekken waar mijn kracht ligt een waardevolle medewerker te zijn én te blijven. Ik kan iedereen een coachtraject aanraden.'

Het team MS-coaches bestaat uit professionele coaches die zelf MS hebben. Daarmee onderscheiden zij zich van andere coaches. Ze weten hoe het is jezelf als 'mens met MS' te leren accepteren. De MS-coaches zijn specialist als het gaat om MS en werk. Werknemers én werkgevers kunnen afspraken maken met een MS-coach. Op de website msvereniging.nl en mswerkloket.nl tref je contactinformatie aan en kun je zien wanneer de telefonische gesprekken zijn van de MS-coaches. Bel gerust. De MS-coaches helpen je graag en spreken ook vanuit eigen ervaring.

Een paar voorbeelden van vragen waar een MS-coach bij helpt:

- Hoe zorg ik ervoor dat ik mijn werk volhoud?
- Hoe maak ik mijn MS bespreekbaar bij mijn leidinggevende en collega's?
- Welke aanpassingen zijn nodig om mijn werk vol te houden?
- Hoe vind ik een andere baan die beter bij mij past?
- Hoe kan ik mij het beste verzekeren als ik voor mezelf wil beginnen?

Samenwerken met je hulpverleners

Je wil natuurlijk zo goed mogelijk en met plezier blijven werken. Hulpverleners kunnen je daarbij helpen. Denk aan je huisarts, neuroloog en MS-verpleegkundige. Of je bedrijfsarts. Ook een ergotherapeut, fysiotherapeut of revalidatiearts kan je helpen bij eventuele aanpassingen op je werkplek. Stel daarom altijd vragen over je behandeling. Zodat je weet wat de behandeling inhoudt, wat de medicatie doet en wat de impact daarvan kan zijn op je werk. Soms kunnen zaken anders georganiseerd worden om beter aan het werk te kunnen blijven. Stel ook vragen over je leefstijl. Vraag tips voor mogelijke aanpassingen op het werk. Zodat jouw energiebalans optimaal blijft.

'Wij hebben ons eigen acceptatieproces al doorlopen. Dat is een voorwaarde om mensen met MS goed te kunnen begeleiden. We kunnen helpen de balans te vinden in de combinatie leven met MS en werken.'

Weet wat
energie
geeft
en wat
energie
kost

Als werken niet meer gaat

Als (volledig) werken niet meer gaat, volgt een lastige stap: ziekmelden. Soms volledig, soms gedeeltelijk. Zodra je je ziek meldt, treedt de Wet verbetering poortwachter in. Daarin staat onder andere dat je werkgever verplicht is twee jaar lang minimaal 70% van jouw loon door te betalen.

Samen aan de slag

Soms is je ziekmelding tijdelijk en kun je daarna weer voor een deel of volledig aan het werk. Dit heet Traject Spoor 0. Vaak ben je langere tijd uit de roulatie. Samen met je werkgever ga je dan een effectief re-integratietraject in. Samen onderzoeken jullie hoe je zo snel mogelijk weer aan het werk kan. Lukt dat niet? Dan onderzoeken jullie welke functie wel bij je past. Dit heet Traject Spoor 1. Op onze website mswerkloket.nl vind je meer informatie en kun je het document 'Re-integratietraject: tijdsplan en verantwoordelijkheden' downloaden.

Ontslag nemen of krijgen

Een werkgever mag nooit een contract van een zieke werknemer beëindigen. Er is één uitzondering. Dat is wanneer de werkgever meent dat jouw ziekte aantoonbare problemen oplevert voor het bedrijf. Dat mag hij niet zelf beslissen. In zo'n uitzonderlijk geval zal de werkgever bij de kantonrechter het verzoek tot ontslag indienen.

*'Behoud van
werk is belangrijk,
dus neem nooit zelf
ontslag'.*

Word ondernemer

Met een WW- of arbeidsongeschiktheidsuitkering kun je ook als zelfstandig ondernemer aan de slag. Het UWV heeft verschillende tools die je helpen bij de start van een eigen bedrijf. Denk wel goed na of een eigen bedrijf, een freelancebestaan of leven als zzp'er bij jou past. Meer informatie vind je in hoofdstuk 4.

Gun jezelf positieve energie

Blijf altijd kijken naar wat je wel kunt. Juist als werken niet meer lukt. Waar krijg je energie van? Wat vind je echt leuk? Misschien lukt het eindelijk je oude hobby weer op te pakken. Of heb je tijd je Spaans weer op te frissen. Wellicht is vrijwilligerswerk iets wat bij je past. Waar je ook voor kiest, blijf actief en richt je zoveel mogelijk op activiteiten waar je energie van krijgt. En waar je blij van wordt.

Terug naar de arbeidsmarkt

Je hebt een schub gehad en bent er langere tijd tussenuit geweest. Binnenkort ga je weer aan het werk. Hartstikke fijn en dus wil je je goed voorbereiden. Wordt het je oude functie, een andere functie, of ga je eerst op therapeutische basis werken?

Goede voorbereiding

Het is best spannend om na een tijdje weer terug naar je werk te gaan. Wat kun je verwachten? Hoe zullen je collega's reageren? Om je voor te bereiden op je terugkomst kun je een keer met je collega's en/of je leidinggevende afspreken. Zodat iedereen weet wat ze van je kunnen verwachten. Sta stil bij wat je wel en wat je niet kunt in je huidige gezondheidssituatie. Schat je mogelijkheden reëel in. Ben je weer aan het werk? Dan kan het een idee zijn om de eerste weken een dagboekje bij te houden. Zo houd je overzicht over dingen die goed gaan en dingen die minder gaan. Deze informatie kan weer helpen als je een gesprek met je leidinggevende of bedrijfsarts hebt.

Terug naar je oude functie

Misschien zijn jouw functie en werkzaamheden tijdens jouw afwezigheid door een ander overgenomen. Best logisch. En begrijpelijk. Zodra je weer aan het werk kunt, zal de werkgever jou in staat stellen je functie weer op te pakken.

'MS kunnen ze niet weghalen. Het delen van mijn zorgen en vragen geeft rust. Ik heb het gevoel dat ik begrepen word.'

Jeroen, salesmanager:

'Ik ben altijd open geweest over mijn ziekte. Mijn manager regelde na de diagnose direct een gesprek met de interne arbodienst. Samen bekeken we wat ik kan en welke taken bij me passen. Ook toen het lichamelijk achteruit ging, onderzochten we de alternatieven. Ik kreeg een verkoopfunctie met meer flexibiliteit. Ik plan mijn eigen afspraken in en bepaal zelf of ik een klant telefonisch spreek of dat ik op bezoek ga. Bovendien maakt het niet uit of ik op kantoor of thuis werk. Toen het reizen even niet lukte, kreeg ik een interne klus zonder reistijd. Bij een redelijk groot bedrijf als waar ik werk is er altijd iets te regelen waardoor je wel kunt werken.'

Een andere functie

Je werkplek is aangepast en er zijn een aantal aanpassingen gedaan. Toch kan het zijn, dat je je eigen werk niet meer op kunt pakken. Hartstikke lastig. En vaak ook frustrerend. Omdat wat je altijd met veel plezier en gemak deed, nu niet meer gaat. Er is tijd nodig om dat te accepteren. Neem die tijd ook. Voel je niet bezwaard om aan je leidinggevende of collega's hulp te vragen. Ook niet als zij het al heel druk hebben. Vind je dit lastig? Maak dan eens een afspraak met een van onze MS-coaches. Zij bieden een luisterend oor én komen vaak met verrassende oplossingen. De meeste werkgevers zullen ander passend werk aanbieden als werken niet meer gaat. Is dat bij jou het geval? Hou ook dan de regie. Vraag bijvoorbeeld om een bij- of omscholingscursus als je werkgever het niet aanbiedt. Of bespreek eventuele mogelijkheden om taken met collega's te ruilen.

Werken op therapeutische basis

Vaak biedt een werkgever je aan om op therapeutische basis te gaan werken. Hierover maken jullie samen afspraken in het Plan van Aanpak en het re-integratiedossier. Werken op therapeutische basis kan je helpen de draad rustig weer op te pakken. Het is een fijne manier om te wennen aan werk in combinatie met MS. Voor jezelf én voor je collega's.

Wat is passend werk

Passend werk is werk dat bij jouw lichamelijke en geestelijke gesteldheid past. Vraag in ieder geval altijd formeel naar werkhervatting in je eigen functie. Wil of kun je niet meer terug in je oude functie? Dan is het goed om na te denken wat je wel zou willen. Als je werkgever jou ander werk aanbiedt, overweeg dan zorgvuldig of dit aanbod bij jou past.

‘Voor jezelf en je collega’s kan het fijn zijn vroegtijdig te weten hoe ze jou kunnen helpen. Bijvoorbeeld als je een terugval hebt of plotse-ling vermoeid raakt.’

Soms is er binnen de organisatie waar je werkt, geen passende functie beschikbaar. Samen met je werkgever zoek je dan naar een nieuwe werkgever. Een andere mogelijkheid is dat je voor jezelf begint.

Een terugval

Stel; je werkt alweer een tijdje, maar het gaat niet helemaal lekker. Natuurlijk wil je het liefst doorwerken en niet over je klachten spreken. Toch is het belangrijk dit wel te doen. Geef je werkgever of leidinggevende openheid van zaken. Houd de bedrijfsarts op de hoogte. Bespreek je dilemma en kijk samen met je bedrijfsarts of werkgever of er nog andere aanpassingen mogelijk zijn. Blijf ook met je collega’s communiceren. Dit voorkomt onnodige irritaties. Als het echt niet meer gaat, meld je je (gedeeltelijk) ziek.

Stappenplan voor terugkeer naar je werk

Op mswerkloket.nl staat een stappenplan waarin we beschrijven wat je moet doen als je ziek bent, welke acties je kunt ondernemen en hoe het UWV en je werkgever je daarbij helpen. We hebben ook een tijdpad gemaakt en de verantwoordelijkheden van het re-integratietraject beschreven.

Wat als je werkgever niet mee wil werken?

Soms wil een werkgever niet meewerken aan jouw terugkeer. Of ervaar je de medewerking als tegenwerking. Bijvoorbeeld omdat je werkgever steeds met nieuwe eisen of voorstellen komt. We kunnen ons voorstellen dat zo’n situatie moeilijk voor je is. Misschien weet je niet zo goed hoe daar mee om te gaan. We adviseren in zo’n geval contact op te nemen met een van onze MS-coaches. Zij hebben ervaring met dit soort situaties. Ze helpen en begeleiden je graag om de juiste stappen in dit proces te zetten. Kijk op mswerkloket.nl voor alle contactgegevens.

Wat als je ziek bent?

Wet- en regelgeving

Kun je (tijdelijk) door je MS niet meer (volledig) werken? Dan ben je verplicht je direct bij de juiste persoon ziek te melden. Meestal is dat je leidinggevende. Op het moment dat je je ziek meldt, geldt de Wet verbetering poortwachter. Meld je je niet ziek, dan hoeft je werkgever geen loon door te betalen. Informeer je werkgever daarom ook schriftelijk dat je ziek bent. Vermeld daarbij de datum van je eerste ziekte-dag. Geef in die schriftelijke verklaring ook aan dat je een afspraak wilt maken met de arbo- of bedrijfsarts. Vergeet niet te laten weten waar en op welk nummer je bereikbaar bent.

Checklist - wat als je ziek bent:

- **Verzuimprotocol**

Houd je aan de voorschriften van het bedrijf. Meestal staan deze in je arbeidsovereenkomst of het personeelsreglement. Kun je ze niet vinden? Vraag dan bij personeelszaken of je leidinggevende wat de regels zijn.

- **Oproep**

Als je een tijdje ziek bent, krijg je een oproep van je arbo- of bedrijfsarts. Reageer daar tijdig op.

- **Privacy**

Je hoeft de ernst of de aard van je ziekte niet te melden aan je leidinggevende en collega's. De bedrijfsarts verstrekt alleen informatie als jij daar toestemming voor geeft.

*‘Het was fijn om
duidelijkheid te krijgen
over de wet- en regelgeving.
Ik vond het ingewikkeld,
maar het is nu helder.’*

- **Acceptatie ziekmelding**

Je werkgever moet je ziekmelding accepteren. Altijd. Als je werkgever twijfelt, kan hij vragen of de arbo- of bedrijfsarts een afspraak met jou wil maken. Na afloop van die afspraak geeft de arbo- of bedrijfsarts een advies aan je werkgever. De privacy zal daarbij niet geschonden worden.

Rechten en plichten

Ook zieke werknemers hebben rechten en plichten. Hieronder beschrijven we kort de belangrijkste zaken:

- **Contract**

Een werkgever mag nooit een contract van een zieke werknemer beëindigen. Alleen als je heel erg vaak ziek bent en dit voor het bedrijf aantoonbare problemen oplevert. In zo'n uitzonderlijk geval kan een werkgever bij de kantonrechter het verzoek tot ontslag indienen.

- **Samenwerken**

In de Wet verbetering poortwachter is vastgelegd dat werkgever en werknemer samen met de arbodienst verplicht zijn een zieke werknemer zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. De werkgever speelt hierbij een actieve rol.

- **Checklist**

In de checklist wettelijke kaders (te vinden op mswerkloket.nl) vind je antwoorden op de belangrijkste vragen.

- **Juridische zaken**

Wil je meer weten over jouw ziekte en werk, en wil je een goed advies? Op juridischloket.nl kun je zien welke rechten en plichten werknemers en werkgevers hebben.

Meer weten?

• UWV

Wil je meer weten over ziek zijn en werken, over loondoorbetaling, de Ziektewet, WIA, WAO of WAZ? Kijk dan op de website van het UWV. Of maak een afspraak met één van onze MS-coaches.

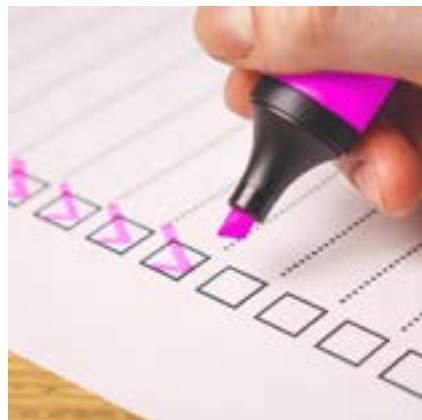
Een eigen onderneming starten

Zelfstandig ondernemer worden is ongelooflijk leuk. En spannend. Ook als je MS hebt, kun je voor jezelf gaan werken. Voordeel van eigen baas zijn, is dat je je eigen tijd in kunt delen. Zorg er wel voor dat er een goede balans is tussen rust en activiteit. Zelfstandig ondernemerschap is voor iemand zonder gezondheidsklachten al een flinke klus. Laat staan als je MS hebt. Er komt veel bij kijken. Denk bijvoorbeeld aan administratie, boekhouding, acquisitie, netwerken, je vak bijhouden, producten vermarkten en nieuwe diensten ontwikkelen. Heb je dit allemaal onder controle? Go for it!

Waar begin je

Ook met een WW- of arbeidsongeschiktheidsuitkering kun je starten als zelfstandig ondernemer. Voordelen van zelfstandig werken zijn dat je je werk kunt inrichten en afstemmen op jouw mogelijkheden. Met goedkeuring van het UWV kun je ook (een deel van) je uitkering behouden. Het UWV heeft verschillende instrumenten om je te helpen bij de start en opbouw van je eigen bedrijf. Ook als je als freelancer of zzp'er aan de slag wilt. Op mswerkloket.nl hebben we veel informatie verzameld over het starten van een eigen bedrijf en het hebben van MS. Je kunt er een online training of webinar volgen en we hebben een e-learning module over starten als zzp'er met een chronische aandoening. Op de site delen ondernemers hun ervaringen en tips.

Hier ben ik!

Een paar tips

Een eigen bedrijf opzetten is ontzettend spannend en leuk. Het is een intensief proces waarbij veel komt kijken. Gemiddeld duurt het vijf jaar voordat een bedrijf lekker loopt. Alvast een paar tips:

- Maak een risicoanalyse
- Bedenk een goed verdienmodel
- Ga naar de Kamer van Koophandel voor informatie en eventuele ondersteuning
- Schrijf een ondernemersplan. Let erop dat je niet net zoveel of meer uren werkt als bij je laatste werkgever
- Bedenk welke taken je zelf kunt en wat je zou willen delegeren
- Sluit verzekeringen af. Dit kan lastig zijn. Een MS-coach kan hierbij helpen
- Bedenk oplossingen voor als je tijdelijk uitvalt
- Wees alert en weet wat er van je verwacht wordt, zoals btw-aangifte en belastingen

Hier ben ik

Laat de buitenwereld weten dat je er bent. Denk na over je marketing, acquisitie en communicatiestrategie. Denk ook na of je opdrachtgevers wilt laten weten dat je MS hebt en dat je last hebt van chronische gezondheidsklachten. Tot slot, bedenk wat je doet als je in minder fitte tijden toch deadlines moet halen.

Deel jouw verhaal

Ervaringen van anderen

MS kan je belemmeren in je dagelijks leven en heeft niet alleen impact op je werk. Als je blijft werken, kies je ervoor je energie daarin te stoppen. Dat betekent ook iets voor je sociale leven. Met je partner zal je afspraken willen maken om je te ontlasten op momenten dat je erg vermoeid bent. Met vrienden spreek je wellicht minder vaak af. Ook heb je niet altijd energie om veel activiteiten met je kinderen te doen. Hoe doen andere mensen met MS dat? Hoe combineren zij werk, een sociaal leven en MS? Op onze website delen mensen met MS hun ervaringen. Zo geven we elkaar tips en inspireren we elkaar. Lees de verhalen van anderen en ontdek dat veel zaken heel herkenbaar zijn. Wil jij anderen inspireren en tips geven? Dat kan. Deel jouw verhaal in de vorm van tekst of video en mail deze naar communicatie@msvereniging.nl. Wil je meer informatie over leven met MS? Vraag dan de gratis brochure 'MS en dan?' aan. Dit kan door een mail te sturen naar info@msvereniging.nl

Informatiematerialen aanvragen voor op je werk?

Wil je ter ondersteuning van je verhaal of gesprek met collega's, leidinggevende en/of bedrijfsarts informatie-materiaal gebruiken? Vraag het gratis aan bij MS Vereniging Nederland via info@msvereniging.nl.

Denk ook eens aan de mogelijkheid een MS-voorlichter uit te nodigen die samen met jou je verhaal kan vertellen en kan helpen vragen te beantwoorden. Neem daarvoor contact op via 088-374 85 00. We helpen je graag!

Meest gestelde vragen en antwoorden

We hopen dat de informatie in deze brochure je op weg helpt. Het kan zijn dat je meer informatie wilt. Of dat een of meerdere vragen niet beantwoord zijn. Op mswerkloket.nl hebben we een lijst met meest gestelde vragen en de daarbij behorende antwoorden. Check deze lijst of neem contact op met een van onze MS-coaches. Zij helpen je graag verder. Samen maken we werken met MS mogelijk.

Belangrijke
telefoonnummers
en mailadressen

www.mswerkloket.nl

www.msvereniging.nl

telefoon 088-374 85 00

info@msvereniging.nl

Deel kennis en ervaring

Deze brochure krijg je van MS Vereniging Nederland. Wij zijn dé patiëntenvereniging in Nederland voor mensen met MS en hun naasten. De vereniging biedt de circa 9.000 aangesloten leden activiteiten en diensten aan die hen ondersteunen bij vragen en problemen. Bijvoorbeeld door het geven van informatie via themabijeenkomsten, het magazine 'MenSen' en de MS-telefoon. Ook geeft de vereniging voorlichting over de mogelijkheden in de gezondheidszorg en behartigt ze de belangen van mensen met MS bij onder meer de overheid, zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Daarnaast versterkt de vereniging de band tussen mensen met MS en betrokkenen door het organiseren van gespreksgroepen en contactdagen.

De vereniging brengt mensen met MS en direct betrokkenen bij elkaar om kennis en ervaringen te delen.

Colofon

Dit is een uitgave van MS Vereniging Nederland, december 2017

Concept en redactie

MS Vereniging Nederland, www.msvereniging.nl

Tekst

Trea Scholten, www.lefmetletters.nl

Vormgeving

Paulien Bats, www.colourproof.nl én vrijwilliger MS Vereniging Nederland

MS Vereniging Nederland heeft zich met de grootst mogelijke zorgvuldigheid ingespannen ervoor te zorgen dat de informatie in deze brochure correct is.

De vereniging is niet aansprakelijk voor enige schade die is ontstaan door handelingen op basis van deze informatie.

Schakel bij medische problemen altijd de hulp van een deskundige in.

Help mee!

Deze brochure is gratis voor mensen die meer willen weten over MS en werk. MS Vereniging Nederland komt op voor de belangen van mensen met MS en direct betrokkenen. We zijn financieel volledig afhankelijk van contributies, giften en donaties. Help ons de stem van mensen met MS krachtig te houden.

Word lid en/of stort je gift op
NL23INGB0006560492 o.v.v. 'gift'.
Lid worden kan natuurlijk ook.

Wil je meer weten over sponsoring, nalatenschap of periodieke schenking?
Kijk dan op www.msvereniging.nl, bel 088-374 85 00
of mail ons via info@msvereniging.nl
Met jouw steun versterk je de stem van mensen met MS!

Steun ons
als lid
of
donateur

MS-telefoon 088-374 8585

www.msvereniging.nl